

Apspriešana par ierosināto ierobežojumu svinam un tā savienojumiem munīcijā šaušanai brīvā dabā un zvejas rīkos¹

KOPSAVILKUMS

Ierosinātā ierobežojuma mērķis ir *"novērst riskus, ko cilvēku veselībai un videi rada svina izmantošana munīcijā, t. i., patronās, ko lieto apvidos, kuri nav mitrāji, lodēs un skrotīs, ko lieto gan mitrājos, gan citos apvidos, kā arī svina izmantošana zvejas rīkos"* atbilstoši Eiropas Komisijas pieprasījumam². Ierobežojuma priekšlikums attiecas tikai uz izmantošanu āra apstākļos civilām vajadzībām, un tas papildina spēkā esošo ierobežojumu attiecībā uz svina patronu izmantošanu mitrājos.

Ja putni norij svina saturošus priekšmetus (tostarp svina munīciju, tīklu atsvarus un pievilinātājus), tiem rodas dažādas akūtas un hroniskas toksikoloģiskas sekas, tostarp iestājas nāve. Šīs sekas ir atkarīgas no norītā svina daudzuma un dzīvnieka ķermeņa svara. Daudzos pētījumos ir ziņots par svina munīcijas un zvejas rīku norīšanas gadījumiem. Saskaņā ar ierobežojuma ziņojumu vismaz 135 miljoni putnu ir pakļauti primārās saindēšanās ar svina munīciju riskam, 14 miljoni putnu ir pakļauti sekundārās saindēšanās riskam, ko izraisa svina patronu vai citas svina munīcijas norīšana, un septiņi miljoni putnu ir pakļauti (primārās saindēšanās) riskam zvejas atsvaru un pievilinātāju norīšanas dēļ.

Svins ir ne tikai bīstams videi, bet arī toksisks visu vecumu cilvēkiem un ietekmē dažādus orgānus. Svina kaitīgā ietekme uz veselību ir pietiekami labi dokumentēta. Ziņotās nelabvēlīgās ietekmes diapazons ietver ietekmi uz neiroloģisko attīstību, sirds un asinsvadu slimības, nieru darbības traucējumus (tostarp hronisku nieru slimību — CKD), hipertensiju, auglības traucējumus un nelabvēlīgu grūtniecības iznākumu. Tomēr vislielākās bažas saistībā ar sabiedrības veselību rada svina toksiskā ietekme uz par septiņiem gadiem jaunāku bērnu neiroloģisko attīstību. Tiek lēsts, ka katru gadu aptuveni 1 miljons bērnu ir neaizsargāti pret svina iedarbību, ko rada svina izmantošana munīcijā šaušanai āra apstākļos un zvejas rīkos.

Ierobežojums paredz aizliegt svina izmantošanu, ja pastāv tehniski un ekonomiski īstenojamas alternatīvas. Tas ietver svina munīcijas pārdošanu un izmantošanu medībās un sporta šaušanā. Attiecībā uz citiem izmantošanas veidiem, ja alternatīvām ir sliktāki rezultāti, piemēram, kā tas ir tādu ložu un pneimatisko šauteņu skrošu gadījumā, ko izmanto sporta šaušanai brīvā dabā, priekšlikuma mērķis ir ierobežot izmantošanu, atļaujot to tikai tajās šautuvēs, kurās ir ieviesti pasākumi, lai efektīvi savāktu izlietoto svina munīciju, pirms tā var radīt risku.

¹ Šī informatīvā piezīme sagatavota, pamatojoties uz ECHA izstrādāto ierobežojuma ziņojumu.

² Eiropas Komisija (2019. gads):

https://www.echa.europa.eu/documents/10162/13641/rest_lead_ammunition_COM_request_en.pdf/f607c957-807a-3b7c-07ae-01151001d939

IEROBEŽOJUMA ZIŅOJUMA APSPRIEŠANA

Šā ierosinātā ierobežojuma apspriešana sāksies 2021. gada 24. martā un beigsies 2021. gada 24. septembrī. *ECHA* komiteja gaida sākotnējos komentārus **līdz 2021. gada 5. maijam**, lai tos izmantotu priekšlikuma pirmajā apspriešanā 2021. gada jūnijā.

Ieinteresētās personas var iesniegt komentārus par ierobežojuma ziņojumu, izmantojot attiecīgo tīmekļa veidlapu *ECHA* tīmekļa vietnē. Iesniedzot informāciju, ņemiet vērā tālāk norādīto:

- lai pamatotu apspriešanā iesniegto informāciju, ir jāsniedz **apstiprinoši pierādījumi**, jo pretējā gadījumā *ECHA* komitejas nevarēs neatkarīgi izvērtēt iesniegto informāciju;
- informācija būtu jāiesniedz, cik drīz vien iespējams procesa laikā (sk. turpmāk izklāstīto plenārsēžu plānu);
- *ECHA* komitejas **neņems** vērā informāciju, kas tiks saņemta pēc termiņa beigām vai tiks sūtīta, izmantojot kanālus, kas nav tīmekļa veidlapa;
- jūsu pienākums ir dzēst konfidenciālu informāciju no komentāriem un pielikumiem, kas iesniegti kā nekonfidenciāli. Ja jums vajag vairāk laika, lai savāktu informāciju par konkrētiem aspektiem, bet cita informācija ir viegli pieejama, iesakām iesniegt atsevišķus iesniegumus, lai informāciju varētu optimāli izmantot atzinuma izstrādes procesā.

Plašāku informāciju skatiet apspriešanas norādījumos, kas pieejami vietnē https://echa.europa.eu/documents/10162/13641/restriction_consultation_guidance_en.pdf.

Respondenti tiek aicināti ņemt vērā, kad komiteju plenārsēdēs ir plānots apspriest konkrētus priekšlikuma aspektus (sk. tabulu turpmāk tekstā), un attiecīgi pielāgot informācijas iesniegšanas laiku (apspriešanas periodā ir iespējams iesniegt vairākus iesniegumus).

IEROBEŽOJUMA ZIŅOJUMA APSPRIEŠANA

	Komiteja	
Komitejas plenārsēde (laiks)	Riska novērtēšanas komiteja (RAC)	Sociālekonomiskās analīzes komiteja (SEAC)
1 (2,5 mēneši pēc apspriešanas sākuma)	Apstiprina ierosināto darbības jomu. Izdara secinājumus par bīstamību un rīko sākotnējo apspriedi par iedarbību/risku.	Apstiprina ierosināto darbības jomu. Izdara secinājumus par ierosinātā ierobežojuma izmaksām un rīko sākotnējo apspriedi par tā sniegtajiem ieguvumiem.
2 (5,5 mēneši pēc apspriešanas sākuma)	Izdarā secinājumus par iedarbību/risku un rīko sākotnējo apspriedi par atkāpēm.	Izdarā secinājumus par ieguvumiem un rīko sākotnējo apspriedi par samērīgumu un atkāpēm.
3 (8,5 mēneši pēc apspriešanas sākuma)	Pabeidz darbu pie atkāpēm. Pabeidz atzinumu kopā ar pamatojuma tekstu un pieņem galīgo atzinumu.	Izdarā secinājumus par samērīgumu un atkāpēm. Pabeidz atzinuma izstrādi kopā ar pamatojuma tekstu un vienojas par atzinuma projektu.
4	Neattiecas.	Izdarā secinājumus par jautājumiem, kas uzdoti SEAC atzinuma projekta apspriešanas laikā. Pieņem galīgo atzinumu.

Informācija par vielas(-u) bīstamību un priekšlikuma izmaksām būtu visnoderīgākā, ja to iesniegtu līdz apspriešanas otrajam mēnesim, bet par iedarbību/risku, ieguvumiem un atkāpēm — līdz apspriešanas ceturtajam mēnesim. Šāda agrīna iesniegšana arī ļautu savlaicīgi izskatīt informāciju. Šajā laika grafikā ir ņemts vērā, ka ieinteresētajām personām ir piekļuve dokumentācijai daudz agrāk nekā iepriekš, jo tā tiek publicēta aptuveni divas nedēļas pēc iesniegšanas vai vairāk nekā sešas nedēļas pirms apspriešanas sākuma.

Šajā sešu mēnešu periodā ir iespējams iesniegt vairāk nekā vienu apspriešanas atbildi. Ņemiet to vērā, lemjot par to, kad iesniegt informāciju.

Plānots, ka abu ECHA komiteju galīgie atzinumi būs pieejami līdz 2022. gada martam. ECHA šos atzinumus nosūtīs Eiropas Komisijai, kas pieņems lēmumu par to, vai ierosināto ierobežojumu iekļaut REACH regulas XVII pielikumā.

IEROSINĀTAIS IEROBEŽOJUMS

Darbības joma

Ierobežojuma priekšlikuma darbības joma attiecas uz svina laišanu tirgū un izmantošanu munīcijā, ko lieto šaujamieročiem un pneimatiskajās šautenēm civilām darbībām ārpus telpām. Tāpēc svina izmantošana citās munīcijas sastāvdaļās, piemēram, kapselēs, propelentos vai apvalkos, neietilpst ierobežojuma ziņojuma un ierobežojuma priekšlikuma darbības jomā.

Turklāt ierobežojuma priekšlikuma darbības jomā neietilpst arī svina lādiņu izmantošana militārām vajadzībām, kā arī citi tamlīdzīgi svina munīcijas lietojumi ārpus civilās jomas, piemēram, tiesībaizsardzības un muitas iestāžu vajadzībām. Tomēr būtu jāatzīmē, ka svina izmantošana pilnīga metāla apvalka munīcijā (lodes veids, ko izmanto militārie, policijas un drošības dienesti), ko dažreiz var lietot medībām, ietilpst ierobežojuma priekšlikuma darbības jomā, ja to izmanto civilām vajadzībām.

Ierobežojuma priekšlikums attiecas arī uz tādu svinu saturošu zvejas rīku laišanu tirgū un izmantošanu, kurus lieto gan atpūtas, gan komerciālai zvejai neatkarīgi no tā, vai tā notiek saldūdenī (t. i., upēs, ezeros un dīķos), estuārā vai jūras vidē. Turklāt, tā kā tīklu atsvarus var iegādāties no mazumtirgotāja vai tos var tieši izgatavot patērētāji (šis process ir zināms arī kā "liešana mājas apstākļos"), ierosinātā ierobežojuma darbības jomā ietilpst gan pirkto, gan mājas apstākļos lieto svinu saturošo zvejas rīku izmantošana.

Ierobežojuma priekšlikumā novērtēto lietojuma veidu saraksts ir izklāstīts tabulā zemāk.

Izmantošanas joma	Izmantošana ierobežojuma izmeklēšanas jomā
Medības	Medības, izmantojot lādiņu čaulas munīciju Medības, izmantojot lodes — maza kalibra ^[1] Medības, izmantojot lodes — liela kalibra
Sporta šaušana	Sporta šaušana ārā, izmantojot lādiņu čaulas munīciju Sporta šaušana ārā, izmantojot lodes Sporta šaušana ārā, izmantojot pneimatisko šauteni / šaujamieroci / pistoli
Šaušana, izmantojot vēsturiskus ieročus	Citas šaušanas darbības āra apstākļos, tostarp izmantojot caur stobru lādējamus ieročus, vēsturisku notikumu rekonstrukcijās izmantojamus ieročus
Zveja	Svins tīklu atsvaros un pievilinātājos Svins zvejas tīklos, virvēs un auklās (ja svins ir iestrādāts/iestiprināts zvejas tīklos, virvēs un auklās)

Izmantošanas joma	Izmantošana ierobežojuma izmeklēšanas jomā
Izmantošana ārpus darbības jomas ^[2]	Šaušana iekštelpās ^[3] , izmantošana policijas, tiesībaizsardzības, militārām vajadzībām, kritiski svarīgās infrastruktūras aizsardzība, komerciālā kuģniecība vai augstas vērtības konvoji, viegli pieejamu mērķu un sabiedriskās telpas aizsardzība, izmantošana drošības nolūkos, tehniskā testēšana un/vai pārbaude, ballistiskās aizsardzības materiālu un produktu testēšana un izstrāde, tiesu ekspertīze, medicīniska, vēsturiska un cita tehniska pētniecība vai izmeklēšana.

Piezīmes. [1] Šis lietojums ietver medības ar pneimatiskajām šautenēm; [2] lietojuma veidi ārpus darbības jomas atbilstoši Komisijas pieprasījumam un vēlākiem skaidrojumiem; [3] būtu jāsaprot kā šaušana, kas notiek ārā.

Rīcības pamatojums

Galvenie svina no munīcijas vai zvejas rīkiem iedarbības uz dzīvniekiem veidi ir šādi:

- primārā norīšana (primārā saindēšanās), ko ierobežojuma nolūkā definē kā jebkāda svina priekšmeta norīšanu tieši no apkārtējās vides parastās barošanās vai barības meklēšanas laikā (piemēram, to kļūdaini uzskatot par granti),
- sekundārā norīšana (sekundārā saindēšanās), ko ierobežojuma nolūkā definē kā jebkāda svina priekšmeta netiešu norīšanu barības uzņemšanas laikā (piemēram, svina fragmenti nomedītajos dzīvniekos vai kritušu dzīvnieku līķos).

Primārās norīšanas veids ir aktuāls putnu sugām, kas uzņem granti vai akmentiņus barības sagremošanai. Piemēram, svina skrotis un šķeltie atsvari³ var izskatīties līdzīgi grantij vai tādai barībai kā sēklas (sk. attēlu zemāk). Papildus tiešai norīšanai plēsīgajiem vai maitēdājiem putniem (kā arī citiem savvaļas dzīvniekiem) ir sekundārās saindēšanās risks, ēdot piesārņotus dzīvniekus (piemēram, mirušus dzīvniekus vai zivis), kuru audos vai gremošanas traktā ir svina skrotis, lodes vai zvejas rīki (vai ja to organismā esošu vai norītu svina priekšmetu izšķīšanas rezultātā ir paaugstināta svina koncentrācija audos). Norīt var ne tikai maza izmēra svina priekšmetus. Putnu muskuļkuņģos vai putnu gremošanas traktā ir atrasti dažādi svina priekšmeti, tostarp lodes un cita munīcija, kā arī atsvari un pievilinātāji, kas ir pat 50 g smagi (dažu putnu veidu gadījumā pat vēl smagāki).

³ Šķeltie atsvari ir apaji atsvari ar nelielu spraugu vienā to daļā. Šķelto atsvaru svars var būt no 0,01 g līdz 4,8 g. Vismazākos atsvarus ($\leq 0,06$ g) bieži dēvē par "putekļu atsvariem".

Kāpēc putni svīnu var kļūdaini uzskatīt par barību

Attēla atšifrējums. Šie fotoattēli ir identiski, izņemot to, ka otrajā fotoattēlā ir apvilkti astoņas šķeltie svīna atsvari. Tos gandrīz nevar atšķirt no apkārt esošās grants. Fotoattēls: Ņujorkas štata Vides aizsardzības departaments (Schroeder, 2010. gads).

Svīna skrotis un citu svīna munīciju (piemēram, lodes), kas pēc izmantošanas paliek vidē, var norīt. Arī svīna zvejas rīki bieži tiek nozaudēti to lietošanas laikā, un tie ietekmē putnus tāpat kā svīna skrotis un munīcija, ja tos norij. Turklāt dažas mūsdienu zvejas prakses un daži zvejas rīku piegādātāji atbalsta svīna atsvaru apzinātu izmešanu ūdens vidē noteiktos apstākļos (tiek saukta par "svīna nomešanu").

Svīna munīcijas un zvejas rīku izmantošana Eiropā joprojām ir plaši izplatīta, neraugoties uz pietiekami labi dokumentētajām bīstamajām īpašībām un kaitīgo ietekmi gan uz savvaļas dzīvniekiem, gan cilvēku veselību. Vidē katru gadu nonāk aptuveni 97 000 tonnu svīna — 79 % no sporta šaušanas, 14 % no medībām, un pārējais daudzums — no zvejas darbībām. Ņemot vērā pašreiz izmestos daudzumus un ja netiks veikti turpmāki regulatīvi pasākumi, nākamo 20 gadu laikā vidē nonāks aptuveni divi miljoni tonnu svīna.

Tiek lēsts, ka ES vismaz 135 miljoniem putnu ir primārās saindēšanās ar svīna munīciju risks, 14 miljoni putnu ir pakļauti riskam sekundārās saindēšanās dēļ, norijot svīna skrotis vai citu svīna munīciju, un septiņi miljoni putnu ir pakļauti riskam, norijot tīklu atsvarus un pievilinātājus (primārā saindēšanās).

Svīns ir ne tikai bīstams videi; tas ir arī toksisks visu vecumu cilvēkiem un ietekmē dažādus orgānus. Svīns var uzkrāties organismā, galvenokārt kaulos, un pakāpeniski atkal nonākt asins plūsmā pat tad, ja saskares ar svīnu vairs nav. Šis "mantojuma efekts" var ilgt vairākus mēnešus pēc saskares ar svīnu.

Svīna iedarbība uz cilvēkiem notiek divos galvenajos veidos — to ieelpojot un norijot. Iedarbība norijot var notikt i) skrošu un munīcijas izšaušanas laikā un ii) svīna kausēšanas laikā, kad mājas apstākļos izlej skrotis, munīciju un zvejas rīkus (ar svīna izgarojumu un putekļu starpniecību). Svīna norīšana (mazu priekšmetu vai putekļu veidā) var notikt, i) to tieši norijot, tam nokļūstot mutē vai to košļājot, vai ii) ar rokām, to ieliekot mutē, kad tiek veiktas darbības ar svīna skrotīm, munīciju vai tīklu atsvariem un pievilinātājiem.

Cilvēks svinu var norīt arī, lietojot uzturā medījuma gaļu, ja dzīvnieki nomedīti ar svina skrotīm vai munīciju, jo pašreizējā paraugprakse medījamo dzīvnieku gaļas apstrādei nenodrošina svina izvadīšanu no medījumdzīvnieku gaļas⁴.

Izņemot attiecībā uz medījumdzīvnieku gaļas patēriņu, pieejamā informācija nav pietiekama, lai pienācīgi noteiktu novērtēto lietojuma veidu radīto risku cilvēku veselībai. Tā kā nav atbilstošu datu, ar svina skrošu, munīcijas un zvejas rīku izmantošanu saistītie riski cilvēku veselībai ir daļēji kvantitatīvi aprakstīti un novērtēti ierobežojuma ziņojumā. Riska novērtējuma pamatā ir dažādi pētījumi, kuros ziņots par iespējamo un faktisko svina iedarbības biežumu, kā arī paaugstināto svina līmeni asinīs, kas novērots pēc šaušanas, svina zvejas rīku norīšanas vai liešanas darbībām mājas apstākļos. Gadījumos, kad Eiropas pētījumi nebija pieejami, tika ņemti vērā dati, kas iegūti ārpus Eiropas.

Veiktajā novērtējumā nav konstatēts nekāds risks cilvēku veselībai vai videi, kas saistīts ar svina izmantošanu zvejas tīklos, virvēs un auklās, ja svins tajās ir iestrādāts/iestiprināts. Tāpēc attiecībā uz šo konkrēto lietojuma veidu ierobežojums netiek ierosināts.

Tomēr attiecībā uz visiem pārējiem novērtētajiem lietošanas veidiem ierobežojuma ziņojumā secināts, ka svina izmantošana skrotīs, lodēs, munīcijā, pievilinātājos un atsvaros rada risku savvaļas dzīvniekiem, lauksaimniecības dzīvniekiem, videi un cilvēku veselībai, kas **netiek pienācīgi kontrolēts** un kas jānovērš ES līmenī.

Dažas dalībvalstis vai reģioni ir pieņēmuši juridiski saistošus valsts pasākumus, kuros aizliegta svina izmantošanu medībās, šaušanā āra apstākļos vai zvejā, lai samazinātu svina emisiju un iedarbību. Neraugoties uz šiem centieniem, tikai Savienības mēroga pasākumi efektīvi ierobežos svina emisiju un iedarbību un novērsīs konstatētos riskus.

Rīcības sekas

Ierobežojuma priekšlikumā ir paredzēti trīs galvenie pasākumu veidi:

1. aizliegums laist tirgū kopā ar aizliegumu izmantot svina munīciju vai zvejas rīkus, ja to izmantošana nenovēršami izraisīs svina nonākšanu vidē neatkarīgi no izmantošanas apstākļiem un ja ir pieejamas piemērotas alternatīvas (proti, alternatīvas, kas ir tehniski un ekonomiski īstenojamas un kuru rezultātā kopumā samazinās risks cilvēku veselībai un videi). Attiecībā uz dažiem no šiem lietojuma veidiem ir ierosināts pārejas periods, lai ieinteresētajām personām būtu pietiekami daudz laika pielāgoties ierobežojumam. Tas ietver aizliegumu laist tirgū un izmantot svina munīciju jebkādam nolūkam;
2. ja aizliegums laist tirgū nesamērīgi ietekmētu lietojuma veidus, kas neietilpst ierosinātā ierobežojuma darbības jomā, tiek rosināts tikai lietošanas aizliegums;

---

⁴ Pašreizējos ES pārtikas noteikumos nav noteikts maksimāli pieļaujama svina līmenis savvaļas medījumdzīvniekos, kas paredzēti lietošanai uzturā. Tomēr, ja šāds līmenis tiktu noteikts, tas nenodrošinātu pilnīgu aizsardzību, jo neietekmētu svina iedarbību, apēdot medījumdzīvnieku gaļu, ko patērē ārpus tirgus (t. i., pašu patēriņam, lietošanai draugiem vai ģimenē). Šis pasākums arī pilnībā neaizsargā savvaļas dzīvniekus, jo dzīvnieku iekšas, kas palikušas pēc medībām, joprojām var saturēt svinu un veicināt svina iedarbību uz plēsējiem un maitēdājiem.

3. pienākums mazumtirgotājiem tirdzniecības vietās informēt patērētājus par termiņiem, līdz kuriem pakāpeniski jāizbeidz svina izmantošana munīcijā un zvejas rīkos, kā arī sniegt informāciju par svina klātbūtni, toksiskumu un risku cilvēku veselībai un videi. Mazumtirgotājiem būs arī pienākums informēt klientus par svina saturošu izstrādājumu (zvejas rīku, skrošu, munīcijas) alternatīvām. Šīs prasības pamatā ir jaunākie pētījumi, kuros uzsvērtā mednieku un zvejnieku informētības nozīme, lai mainītu iepirkšanās paradumus.

Turklāt, ja laišanas tirgū vai izmantošanas aizliegums būtu nesamērīgs vai ja izdalīšanos vidē varētu samazināt līdz minimumam, izmantojot atbilstošus riska pārvaldības pasākumus, tiek ierosinātas atkāpes. Šīs atkāpes ietver pienākumu tirdzniecības vai izmantošanas vietā ievērot stingrus lietošanas nosacījumus.

Lielākais tirgū laisto ložu apjoms ir paredzēts sporta šaušanai, attiecībā uz kuru dokumentācijas iesniedzējs ir secinājis, ka riskus var pārvaldīt, izmantojot atbilstošus pasākumus (t. i., veicot šaušanu speciāli ierīkotās sporta šautuvēs, kurās īstenoti pienācīgi ierobežošanas pasākumi). Tāpēc aizliegums laist tirgū munīciju, kas nav skrošu munīcija, netiek ierosināts, ja risku kontrolē izmantošanas vietā.

Lai gan tas nav vēlamais risinājums apzināto risku novēršanai, ierobežojuma priekšlikumā ir iekļauta sīkāka informācija par neobligātu atkāpi attiecībā uz svina skrošu munīcijas turpmāku izmantošanu sporta šaušanā, ja politikas veidotāji nevēlas noteikt aizliegumu svina skrotīm sporta šaušanā. Ar šo atkāpi tiktu noteikti minimālie standarti riska pārvaldības pasākumiem, kā arī licencēšanas pienākumi vietās, kurās izmanto svina skrošu munīciju, un dalībvalstīm tiktu noteikts pienākums licencēt tikai tos sportistus, kuriem ir pamatota vajadzība izmantot svina skrotis (piemēram, lai trenētos starptautiskām sacensībām vai tajās piedalītos). Turklāt šī atkāpe tiktu papildināta ar marķēšanas prasību piegādātājam un ziņošanas pienākumu dalībvalstīm. Tas ļaus Komisijai uzraudzīt svina skrošu turpmāku izmantošanu dažādās ES dalībvalstīs un atvieglot atkāpes piemērošanu.

Ir svarīgi norādīt, ka šī neobligātā atkāpe nav tik efektīva apzināto risku kontrolē kā izmantošanas aizliegums, bet to var uzskatīt par samērīgāku attiecībā uz tās sociālekonomisko ietekmi uz sportistiem, kuri piedalās starptautiskās sacensībās, ja šādu sacensību noteikumos joprojām būtu noteikta svina skrošu munīcijas izmantošana.

Ir novērtēts ierosinātā ierobežojuma vispārējā riska mazināšanas potenciāls un sociālekonomiskā ietekme uz katru konkrēto nozari un lietojuma veidu, un ir secināts, ka ierosinātais ierobežojums ir efektīvs atlikušā riska mazināšanas ziņā, kā arī samērīgs izmaksu ziņā.

Tiek lēsts, ka ierosinātais ierobežojums radīs kumulatīvu emisiju samazinājumu par aptuveni 1,5 miljoniem tonnu svina 20 gadu laikā pēc tā stāšanās spēkā. Tas nozīmē, ka par 78 % samazināsies skaitliski aprēķinātās svina emisijas, kas rastos, ja nebūtu ierosinātā ierobežojuma.

Attiecībā uz cilvēku veselību vissvarīgākā un vissīkāk novērtētā ietekme ir saistīta ar bērnu aizsardzību mājāsaimniecībās, kurās bieži patērē medījumdzīvnieku gaļu. Pamatojoties uz ticamiem pieņēmumiem, tiek lēsts, ka liela kalibra svina ložu un svina skrošu aizliegšana ļautu izvairīties no intelektuālā koeficienta samazināšanās aptuveni 7000 bērnu gadā, kas atbilst labklājības zudumam aptuveni EUR 70 miljonu apmērā. Mazāk precīza aplēse liecina par samazinātu hronisku nieru slimību risku aptuveni 1150 personām. Provizoriskā novērtējuma vērtība ir no EUR 7,5 miljoniem līdz EUR 75 miljoniem.

Turklāt apzinātajām alternatīvām kopumā ir labāka vides pēda⁵ nekā svinam.

Tika aplēsts, ka novērsto emisiju izmaksu lietderība (ja to ir iespējams un pamatoti skaitliski novērtēt) svārstās no 0,5 EUR/kg līdz 1513 EUR/kg uz vienu novērsto svina emisiju kg atkarībā no skartās nozares. Kopumā šķiet, ka šis ierobežojums ir izmaksu ziņā lietderīgāks nekā iepriekšējie REACH ierobežojumi, kas pievērsās līdzīgiem cilvēku veselības apsvērumiem, bet mazāk lietderīgs nekā ierobežojumi svina izmantošanai mitrājos, kuru gadījumā galvenā izmaksu lietderības aplēse bija 9,8 EUR/kg novērsto svina emisiju.

Marķēšanas prasības izmaksas nevarēja skaitliski novērtēt, bet tās ir nelielas salīdzinājumā ar citām aplēstajām izmaksām.

KĀ IESNIEGT KOMENTĀRU IEROSINĀTĀ IEROBEŽOJUMA APSPRIEŠANAS LAIKĀ

Kad esat gatavs(-a) izteikt komentārus, noklikšķiniet uz attiecīgās saites ECHA tīmekļa vietnē. Ņemiet vērā, ka nav iespējams saglabāt jūsu iesniegumu un atgriezties pie tā, tāpēc jūsu komentāri būtu jau iepriekš jāsagatavo pielikumā vai jāsaglabā kādā citā formātā. Tīmekļa veidlapai ir piecas galvenās daļas.

- Ievads — satur noteiktu vispārīgu informāciju par ierobežojumu un saiti uz šo piezīmi un norādījumiem.
- 1. iedaļa — personas informācija.
- 2. iedaļa — organizācijas informācija.
- 3. iedaļa — nekonfidenciāli komentāri par priekšlikumu — gan vispārīgi komentāri, gan informācija par konkrētiem informācijas pieprasījumiem (sk. turpmāk). Jūsu atbildes var ievadīt tieši veidlapā vai norādīt 4. sadaļā kā pielikumu. Tomēr, lūdzu, neiesniedziet tos pašus komentārus, izmantojot abus iesniegšanas veidus. Vispārīgi komentāri var būt par jebkuru ierobežojuma ziņojuma aspektu, tostarp par jautājumiem, kas saistīti ar sociālekonomisko analīzi.
- 4. iedaļa — šeit var pievienot nekonfidenciālus pielikumus.

ĪPAŠI INFORMĀCIJAS PIEPRASĪJUMI

Papildus komentāriem par vispārējo dokumentāciju ieinteresētās personas tiks aicinātas iesniegt atbildes uz konkrētiem informācijas pieprasījumiem.

Konkrētie temati, par kuriem tiks pieprasīta informācija, tiks publicēti apspriešanas lapā ECHA tīmekļa vietnē: <https://echa.europa.eu/restrictions-under-consideration>.

---

⁵ Ņemot vērā šādus elementus: toksiskums un risks cilvēku veselībai, toksiskums un risks videi (gan toksiskums ūdens vidē, gan savvaļas dzīvniekiem pēc norīšanas), izejvielu ieguve (ieguve attiecībā pret reciklēšanu), resursu izsīkšana (ūdens, enerģija, ķīmiskās vielas) un siltumnīcefekta gāzu emisija.